

Latvijas, Igaunijas un Lietuvas lauksaimnieku nevalstisko organizāciju

Aicinājums (Petīcija)

Eiropas Parlamentam un Eiropas Komisijai

Par godīgu attieksmi pret Baltijas valstu lauksaimniekiem Eiropas Komisijas tiesību aktos par Kopējo lauksaimniecības politiku pēc 2013. gada

Līdz ar iestāšanos Eiropas Savienībā (ES), Latvija, Igaunija un Lietuva uzņēmās saistības īstenot Kopējo lauksaimniecības politiku kopā ar pārējām ES dalībvalstīm. Trīs jaunās ES dalībvalstis rūpīgi ievēro šīs saistības, piedāvājot patērētājiem augstas kvalitātes pārtikas produktus, izejmateriālus un citus sabiedriskos labumus. 2012. gadā beidzas visi pārejas periodi attiecībā uz kvalitātes saimniekošanas prasībām. Sākot ar 2012. gadu, visām dalībvalstīm ES vienotajā tirgū ir jāizpilda vienoti standarti. Tomēr ienākumu atbalsts tiešo maksājumu formā, Baltijas valstīs ir salīdzinoši zemāks nekā citās ES dalībvalstīs. Lauksaimnieki no vecajām dalībvalstīm, atrodoties tādos pašos ģeogrāfiskajos platuma grādos, saņem divas līdz trīs reizes lielākus tiešos maksājumus. Gandrīz visa Baltijas valstu lauksaimnieku sabiedrība un ne tikai lauksaimnieki šādas tiešo maksājumu atšķirības sauc par diskrimināciju.

Ņemot vērā apstākļu maiņu sakarā ar dalību ES vienotajā tirgū kopš 2004. gada, noteikumi, kas balstīti uz vēsturiskajiem rādītājiem un kas izmantoti Iestāšanās līgumā, ir kļuvuši ļoti nelabvēlīgi Latvijai, Igaunijai un Lietuvai. Šajā periodā netika pievērsta pietiekoša uzmanība sekām, kuras Baltijas valstīs atstāja 50 gadu ilga dalība citā Savienībā, nepabeigto būtisko reformu negatīvais efekts un ietekme uz konkurētspēju. ES kopējā lauksaimniecības politika 2014.-2020. gadam tiek veidota vairāku gadu garumā. Politikas reformas ir balstītas uz Lisabonas Līgumu, ko ratificējušas 27 ES dalībvalstis un kas ir stājies spēkā 2009. gada 1. decembrī. Šis Līgums nosaka pamatprincipus, kas ir kopīgi visām dalībvalstīm, tādus kā vienlīdzība, diskriminācijas aizliegums, godīgums, solidaritāte (2.pants). Saskaņā ar Lisabonas Līguma 39.pantu (1) (a) un (b) „viens no Kopējās lauksaimniecības politikas mērķiem ir palielināt lauksaimniecības produktivitāti, tādējādi nodrošinot pienācīgus lauksaimnieku sabiedrības dzīves standartus, jo sevišķi palielinot individuālos ienākumus lauksaimniecībā nodarbinātajām personām“.

Tādējādi Latvijas, Igaunijas un Lietuvas lauksaimnieki sagaida, ka ES Kopējā lauksaimniecības politika tiks reformēta un cer, ka vēsturisko references rādītāju atcelšana, balstoties uz Lisabonas Līgumu, nodrošinās godīgus tiešo maksājumu aprēķināšanas principus visiem ES lauksaimniekiem, nekropļojot konkurenci dalībvalstu starpā. Mēs esam vīlušies, jo pašreizējā Eiropas Komisijas priekšlikumā nav būtisku izmaiņu pašreizējā sistēmā. ES budžeta projekts 2014.-2020. gadam paredz Baltijas lauksaimniekiem tiešo maksājumu ikgadējo palielinājumu tikai 5 Euro apmērā sākot ar 2014. gadu (laika periodā no 2007. gada līdz 2013. gadam tas bija 14 Euro). Pat 2020. gadā ir sagaidāms, ka tiešo maksājumu līmenis Baltijas lauksaimniekiem būs par 35-48% mazāks nekā ES vidējais līmenis. Paredzams, ka, sākot ar 2017. gadu, tiešo maksājumu apjoms tiks „iesaldēts“ un Baltijas lauksaimniekiem tas saglabāsies viszemākajā līmenī. Mēs atzīmējam, ka pastāvošā un plānotā Kopējā lauksaimniecības politika nenodrošina vienādus un godīgus konkurences principus. Šobrīd, kad Eiropas Savienība analizē savu konkurētspēju pasaules pārtikas tirgū, šāda konkurences kropļošana Eiropas Savienības lauksaimnieku starpā nav pieļaujama.

Veicinot dažādas pret diskrimināciju vērsta programmas Baltijas valstīs, ES pielieto divkāršus standartus un pieļauj tiešu Baltijas lauksaimnieku diskrimināciju. Mūsu valstis ir ratificējušas un nacionālajā likumdošanā iestrādājušas dažādas konvencijas un direktīvas attiecībā uz dažādu diskriminācijas formu aizliegšanu, kā arī Eiropas Sociālās drošības kodeksu, tādējādi Baltijas valstīs tiek nodrošināta vienlīdzība. Kāpēc Eiropas Komisija pati nepielieto šos principus un kāpēc Eiropas Parlaments to pieļauj? ES Kopējai lauksaimniecības politikai ir jāpievērš lielāka uzmanība saimniecību ekonomiskās dzīvotspējas stiprināšanai, pārvēršot lauksaimniecību dinamiskākā un ienesīgākā nozarē, saglabājot augstu kvalitātes, drošības un stabilitātes standartus gan ES, gan globālajā tirgū. Šis priekšnosacījums ir balstīts uz mērķtiecīgi uzturētu ražošanu. Mums jāatzīmē fakts, ka, lai gan Eiropas Komisija pieprasa vienkāršot Kopējo lauksaimniecības politiku, tā rada vairāk birokrātijas un ierobežojumus saimniecībām un dalībvalstīm. Komisijas ierosinājums par savstarpējo atbilstību, zaļo komponenti, maksājumu griestu noteikšanu un aktīvo lauksaimnieku, kā arī atbalsts dažiem I un II pīlāra pasākumiem samazinās sistēmas caurspīdīgumu un radīs papildus slogu lauksaimniekiem un nacionālajām institūcijām.

Mēs pieprasām atgriezties pie vērtībām un modernās 21. gadsimta Eiropas 2020 stratēģijas nosacījumiem, kas noteikti Lisabonas Līgumā, ar mērķi:

1. izveidot adekvātu KLP budžetu, kas atbilstu nākotnes iespējām, un novirzīt daļu ES budžeta, kas atbilstu ES attīstības plānam, finansēt Kopējo lauksaimniecības politiku;
2. noteikt tiešo maksājumu apjomu (finanšu aploksni) Baltijas valstīm, pielietojot jaunu aprēķinu metodi. Tā kā politiski ir ļoti grūti atrast objektīvu kopējo ekonomisko kritēriju, lai samazinātu tiešo maksājumu atšķirības, tad finanšu apjoma aprēķins Baltijas valstīm ir jāveic, balstoties uz faktiskajiem ES 27 vidējiem rādītājiem uz vienu ha pēc 2013. gada;
3. sākot ar 2014. gadu maksāt tiešos maksājumus, kas balstīti uz jauno aprēķinu metodi, bez jebkāda pārejas perioda piemērošanas, jo turpmāka pārejas periodu noteikšana attālinātu vienlīdzīgu konkurences apstākļu nodrošināšanu ES dalībvalstu starpā;
4. atrisināt atbalsta maksājumu vienkāršošanas jautājumu. Lauksaimnieki nedrīkst ciest sarežģītu, neskaidru nosacījumu un augstu prasību ieviešanas dēļ.

xxx

Mēs aicinām Jūs pieņemt un izvērtēt šo Aicinājumu (Petīciju), ko parakstījuši (...) tūkstoši latviešu, (...) tūkstoši igauņu un (...) tūkstoši lietuviešu lauksaimnieku un citi iedzīvotāji, kas ir ieinteresēti lauksaimniecības un lauku vides nākotnē.